یادداشت

مراقب چوپان خائن تنگه باشیم

سیدعبدالله متولیان
کارشناس سیاسی

وقتی سپاه عظیم اسکندر مقدونی به تنگه دربند پارس رسید، شمشیرهای آریوبرزن و یاران اندکش، آن‌چنان بر فرق مهاجمان فرود آمد که ارتش شکست‌ناپذیر او، در آن گذرگاه کوهستانی زمین‌گیر شد و اسکندر یک گام هم نتوانست پیشروی کند، مگر با خیانت یک چوپان که راه مخفی کوهستان را بـه دشـمن نشـان داد. امـروز در سـنگین‌ترین جنـگ ترکیبـی تاریخ، نوادگان متکثر همان چوپان در پوشش و لباسی دیگر و با سلاح‌های پیچیده‌تر در تنگه هرمز کمین کرده‌اند.

تنگه دربند پارس امروز کجاست؟ پاسخ روشن است؛ تنگه هرمز، اما نه صرفاً به عنوان یک آبراه، که به عنوان «نماد مقاومت» و «برگ برنده ایران» در جنگ تحمیلی ائتلاف اشرار. دشـمن دیروز، با شمشیر از تنگه عبور نکرد؛ دشمن امروز نیز با ناوهای غول‌پیکرش نتوانسته از آب‌های نیلگون خلیج فارس بگذرد. دلیل این ناتوانی، نه کمبود آتش که «چشـم بسته بودن» آنهاست. دشـمن برای عبور از این تنگه، محتاج «چشم» است؛ محتاج کسانی که راه مخفی را نشانش دهند. این «چشم اهل خیانت» است که امروز در جنگ ترکیبی، مهم‌ترین سلاح دشمن به شمار می‌رود. «چشم اهل خیانت» در عصر جنگ شناختی چیست؟ این چشم، دیگر فقط یک چوپان ساده نیست که از سر جهالت، مسیری را نشان دهد. این چشم، شبکه‌ای پیچیده با حداقل چهار لایه عملیاتی است؛ لایه اول، چشم فیزیکی دشمن: جاسوسان و عوامل نفوذی که مختصات دفاعی ما را رصد و به اتاق فرماندهی ائتلاف اشرار مخابره می‌کنند. اینان، راه مخفی کوهستان را نشان می‌دهند.

لایه دوم، چشم شناختی دشمن: رسانه‌های معاند و شبکه‌های داخلی همکارشان که با «محاسـبه معکوس هزینه-فایده»، مقاومت را علت خسارت‌ها و تسـلیم را راه نجات جلوه می‌دهند. اینان، امید را در دل مدافعان تنگه به یأس و دلسردی بدل می‌کنند.

لایه سوم، چشم سیاسی دشـمن: جریانی که با متهم کردن نظام به «بازندگی متوهمانه»، شـکاف بین ملت و حاکمیت را عمیق می‌کند. اینان، صفوف ما را از درون متلاشی می‌سازند.

و لایه چهارم، چشم تدارکاتی دشمن: جریان غرب‌باور که بقای خود را در همسویی و سازش با دشمن می‌بیند و با القای ناامیدی و بزرگنمایی هزینه‌ها، افکار عمومی را برای پذیرش آتش‌بس ننگین آماده می‌کند تا ائتلاف اشرار نفسی تازه کند. اینان، سـناریوی «جابه‌جایی برنده و بازنده» را اجرا می‌نمایند.

مأموریت نهایی این چشـم‌ها چیست؟ دود ناشـی از خرمن آتش در اردوگاه دشمن به خوبی نشان می‌دهد که ائتلاف اشرار با توجه به ضربات سـهمگینی که متحمل شـده، امروز بیش از هر زمان دیگری به یک آتش‌بس تحمیلی برای بازیابی قوا نیازمند است. بهانه این آتش‌بس را چه کسی فراهم می‌کند؟ همان چشمی که با وارونه‌نمایی، شکست‌های دشمن را «پیروزی» و اقتدار ایران را «بازندگی» معرفی می‌کند.

راه کور کردن «چشم اهل خیانت» چیست؟ اگر می‌خواهیم آریوبرزن امروز، قربانی خیانت نشود، باید نخست، «چشم» را بشناسیم و ماهیت آن را افشا کنیم. هر تحلیلی که مقاومت را بی‌حاصل و تسلیم و سازش را عاقلانه نشان دهد، همان «چشم خیانت» است.

دوم، «چشم» را با جهاد تبیین کور کنیم. هر حمله و تحریم دشمن را باید به مثابه سند شکسـت او و بازخوانی نمود و پیروزی‌های راهبردی ایران را فریاد زد.

سوم، با تقویت انسـجام ملی حول محور ولایت‌فقیه، چشمان خودی را چنان تیز کنیم که هیچ چوپان خائنی نتواند راه مخفی را به دشمن نشان دهد.

تاریخ به ما آموخته که تنگه دربند پارس، نه با شمشـیر اسکندر که با خیانت یک چوپان سـقوط کرد. امروز تنگه هرمز با خون آقای شهید ایران و دلاورمردان عرصه دفاع و ایسـتادگی و پایمردی ملت مبعوث فتح شده و تا زمانی که «چشم اهل خیانت» را کور نکرده‌ایم، این فتح بزرگ را پاس داریم. اسـکندر امروز، چشم به راه چوپان دیگری برای بازگشت به میز مذاکره و فرصت‌سـازی برای دشمن شکست‌خورده است. نگذاریم تاریخ تکرار شود.

گزیده خبر

مشاور عالی رئیس ستاد کل نیروهای مسلح:

ایران از حق خود در تنگه هرمز نخواهد گذشت

مشاور عالی رئیس ستاد کل نیروهای مسـلح با اشاره به نقض مکرر توافق‌ها از سوی کاخ سـفید گفت: نیروهای مسلح ایران با آمادگی کامل، هر حرکتی را پاسـخی کوبنـده خواهند داد و اجـازه هیچ‌گونـه دخالتی در تنگـه هرمـز را نمی‌دهند.

سردار سرتیپ حسین اشتری، مشاور عالی رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در گفت‌وگو با دفاع‌پرس، با اشـاره به بدعهدی‌های مکرر واشینگتن در نقض توافق آتش‌بس اظهار داشت: این نخستین بار نیست که امریکایی‌ها به تعهدات خود عمل نمی‌کنند و توافق‌نامه‌ها را برهم می‌زنند. این رفتار برای ملت ما تا حدودی عادی شده اسـت. شاید عده‌ای تصور می‌کردند در این شـرایط خاص، طرف مقابل تغییر رویه می‌دهد، اما اثبات شد که ایالات متحده امریکا به هیچ عنوان قابل اعتماد نیست. سردار اشتری با تأکید بر توان بازدارندگی کشور افزود: نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران از آمادگی کامل برای دفاع برخوردارند و هر اقدامی که امریکایی‌ها انجام داده‌اند، با پاسخ بسیار کوبنده، مقتدرانه و محکم رزمندگان ما مواجه شـده اسـت. وی در خصوص اظهارات اخیر مقامات امریکایی مبنی بر «تعرفه‌گذاری» و «محاصره دریایی» در تنگه هرمز تصریح کرد: وضعیت تنگه هرمز کاملاً مشـخص اسـت؛ کنترل این آبراه راهبردی در اختیار جمهوری اسلامی ایران بوده و دیگران حق هیچ‌گونه دخالتی در آن ندارند، موضوعی که مسئولان و فرماندهان ارشد ما بارها آن را اعلام کرده‌اند.

مشاور عالی رئیس سـتاد کل نیروهای مسـلح با بی‌اهمیت خواندن رجزخوانی‌های اخیر دونالد ترامپ گفت: دشمن رجزخوانی‌های بسیاری انجام می‌دهد، اما بسـیاری از این ادعاها هیچ‌گاه عملی نشـده است. جمهوری اسلامی ایران از حقوق حقه خود نخواهد گذشت و رزمندگان مدافع این مرز و بوم در برابر این لفاظی‌ها، قاطعانه از حقوق کشور و ملت دفاع می‌کنند. سردار اشتری همچنین با قدردانی از حضور آگاهانه مردم در صحنه خاطرنشان کرد: جا دارد که از ملت انقلابی و عزیزمان تشکر کنم که در این چند ماه، بی‌وقفه و با شـور و شعور بالا در میدان حاضر بوده‌اند و از رهبری و رزمندگان نیروهای مسلح حمایت کرده‌اند. مطمئناً با این انسجام و تبعیت از ولی‌فقیه، مردم ایران پیروز خواهند شد و دشمن صهیونیستی و امریکایی که تاکنون در اهداف خود شکست خورده است، در ادامه نیز راه به جایی نخواهد برد.

دفاعی

روایت فرمانده دانشگاه پدافند هوایی ارتش از یک تحول راهبردی

«باور ۳۷۳» از یک جمله رهبر انقلاب به بار نشست

تحول پدافند هوایی جمهوری اسلامی ایران، از تشکیل ساختار مستقل این نیرو تا دستیابی به سامانه‌های بومی پیشرفته‌ای همچون «باور ۳۷۳»، محصول یک تصمیم مقطعی یا تغییر صرفاً سازمانی نبود، بلکه بر پایه نگاهی راهبردی به آینده تهدیدات شکل گرفت. امیر سرتیپ جعفر زاهـدی، فرمانده دانشـگاه پدافند هوایی ارتش در گفت‌وگویی تفصیلی با مهر، با تشریح ابعاد کمتر گفته‌شده این تحول، نقش هدایت‌های رهبر معظم انقلاب در شکل‌گیری ساختار نوین پدافند، جهاد خودکفایی، تربیت نیروی انسانی متخصص و توسعه سامانه‌های بومی را تبیین کرده و تأکید می‌کند که بسیاری از دستاوردهای امروز دفاع هوایی کشور، ریشه در آینده‌نگـری و باور به تـوان داخلی دارد.

امیرسـرتیپ جعفر زاهدی با اشـاره به جایگاه پدافند هوایـی در دکترین دفاعـی جمهوری اسلامی ایران، استقلال این نیرو از نیروی هوایی را صرفاً یک جابه‌جایی تشکیلاتی ندانست و آن را آغاز یک تحول بنیادین در نگرش دفاعی کشور توصیف کرد. به گفته وی، تجربه دفاع مقدس و همچنین روند تحول تهدیدات در جهان نشان می‌داد که ساختار دفاعی کشور باید متناسب با ماهیت تهدیدهای نوین تغییر کند. از همین‌رو، در سال ۱۳۸۷ با تدبیر رهبر معظم انقلاب، قرارگاه مستقل پدافند هوایی شکل گرفت؛ اقدامی که به گفته فرمانده دانشـگاه پدافند هوایی، آغاز یک «تغییر پارادایم» در حوزه دفاع هوایی بود.

زمینه استقلال پدافند هوایی

فرمانده دانشـگاه پدافند هوایـی توضیح داد: با گسترش تهدیدات هوا پایه، از جنگنده‌های نسل جدید گرفته تا موشک‌های بالستیک، موشک‌های کروز، پهپادها و انواع پرنده‌های بدون سرنشـین، ضرورت ایجاد مجموعـه‌ای تخصصی برای مقابله با این تهدیدات بیش از گذشته احساس می‌شد و همین نگاه راهبردی، زمینه استقلال پدافند هوایی را فراهم کرد. زاهدی تأکید کرد: پس از این تحول، حوزه‌هایی همچون جهـاد خودکفایی، پژوهش، آینده‌پژوهی، مراکز مطالعاتی و دانشـگاه پدافند هوایی نیز به صورت تخصصی توسعه یافتند و امروز با اتکا به ظرفیت نخبگان و پژوهشگران، فناوری‌های نوین دفاعی را رصد و برای مقابله با تهدیدات آینده برنامه‌ریزی می‌کنند. به اعتقاد وی، جنگ ۱۲روزه اخیر نیز نشان داد تفاوت میان یک نگاه راهبردی با نگاه‌های معمول، در همین آینده‌نگری و آمادگی برای تهدیدات پیش رو نمایان می‌شود.

از «من باور دارم» تا «باور ۳۷۳»

فرمانـده دانشـگاه پدافند هوایی ارتش، ریشـه بسیاری از دستاوردهای دفاعی کشور را در اندیشه خودکفایی دانست و یادآور شد: این رویکرد از همان سال‌های نخست پس از پیروزی انقلاب اسلامی در بیانات رهبر معظم انقلاب مورد تأکید قرار گرفته بود. وی با اشـاره به شرایط کشـور پس از خروج مستشـاران خارجی و آغاز جنگ تحمیلی گفت: وابستگی گسترده تجهیزات نظامی به کشورهای غربی، ضرورت حرکت به سـمت بومی‌سـازی را بیش از پیش آشـکار کرد. به گفته زاهدی، رهبر معظم انقلاب از دی‌ماه ۱۳۵۸ با صدور پیام درباره جهاد خودکفایی و تحقیقات، مسیر استقلال دفاعی کشور را ترسیم کردند و بعدها نیز با تأکید بر توسعه سـازمان‌های تحقیقاتی و جهاد خودکفایی، این مسیر با شتاب بیشتری دنبال شد. وی با اشاره به یکی از جملات رهبر معظم انقلاب مبنی بر اینکه «هیچ منکری زشـت‌تر از وابستگی به مستکبران نیست»، این نگاه را چراغ راه نیروهای مسلح برای دستیابی به استقلال کامل دانست.

> **کشـورهای سـلطه‌گر هیچ‌گاه فناوری‌های راهبـردی خود را در اختیار دیگران قرار نمی‌دهند و حتی متحدان نزدیک آنان نیز از دسترسی به فناوری‌های لبـه دانش محروم هسـتند. از همین‌رو، جمهوری اسـلامی ایران راهی جز اتکا به توان داخلی و توسعه فناوری بومی نداشت؛ مسیری که امروز به تولید سامانه‌های بومی و دیگر تجهیزات پیشـرفته دفاعی انجامیده است**

وی در ادامه به نامگذاری سـامانه «باور ۳۷۳» اشـاره کرد و گفت: این نام نیز از جمله معروف رهبر معظم انقلاب، «من باور دارم که می‌توانیم»، الهام گرفته است، جمله‌ای که به گفته وی، منشأ شکل‌گیری یکی از مهم‌ترین سامانه‌های بومی دفاع هوایی کشور شد. وی تصریح کرد: کشورهای سلطه‌گر هیچ‌گاه فناوری‌های راهبردی خود را در اختیار دیگران قـرار نمی‌دهند و حتی متحدان نزدیک آنان نیز از دسترسی به فناوری‌های لبه دانش محروم هسـتند. از همین‌رو، جمهوری اسـلامی ایران راهی جز اتکا به تـوان داخلی و توسعه فناوری بومی نداشت؛ مسیری که امروز به تولید سامانه‌هایی همچون «باور ۳۷۳»، «۱۵ خرداد»، «تلاش» و دیگر تجهیزات پیشـرفته دفاعی انجامیده است.

دانشگاه پدافند هوایی، دانشگاه نسل چهارم

زاهدی با اشاره به تشکیل دانشگاه پدافند هوایی براساس تدابیر رهبر معظم انقلاب، این مرکز را نمونه‌ای از دانشگاه‌های نسل چهارم معرفی کرد؛ دانشگاهی که تنها به آموزش علوم نظامی محدود نیسـت، بلکه تربیت نیروی انسانی متخصص، پژوهش‌محور و مهارت‌محور را دنبال می‌کند. وی یادآور شد: رهبر معظم انقلاب در مراسم تحلیف دانشـجویان این دانشگاه در سـال ۱۳۹۸، بر جایگاه راهبردی پدافند هوایی و مسئولیت نسل جوان در مقابله با تهدیدات آینده تأکید کردند؛ هرچند بخش‌هایی از رهنمودهای ایشان به دلیل ملاحظات حفاظتی قابل انتشار نیست. به گفته وی، تقویت روحیه خودباوری، اعتماد به نفس، نوآوری و آمادگی دائمـی، از مهم‌ترین اهداف آموزشی این دانشگاه است تا دانش‌آموختگان آن بتوانند در آینده نقش مؤثری در دفاع از آسمان جمهوری اسلامی ایران ایفا کنند.

فرمانده دانشگاه پدافند هوایی، آینده‌نگری رهبر معظم انقلاب را یکی از مهم‌ترین عوامل آمادگی امروز نیروهای مسـلح در برابـر تهدیدات نوین دانسـت و گفت: سـال‌ها پیش از آنکه استفاده گسـترده از پهپادها و ریزپرنده‌ها در جنگ‌های جهان رایج شـود، نیروهای مسـلح جمهوری اسلامی ایران براسـاس تدابیر فرماندهی معظم کل قـوا، رزمایش‌های تخصصـی مقابله با این تهدیدات را برگزار کرده بودند. وی با اشـاره به برگزاری این رزمایش‌ها از سال ۱۳۹۷ اظهار کرد: در آن زمان شاید حتی برای مجریان این برنامه‌ها نیز روشن نبود که چرا چنین تأکیدی بر مقابله با پهپادها وجود دارد، اما تحولات سال‌های اخیر و جنگ‌های منطقه‌ای و بین‌المللی نشان داد که این تدابیر تا چه اندازه مبتنی بر شناخت دقیق میدان نبرد آینده بوده است. زاهدی این تجربه را نمونه‌ای روشن از اشراف راهبردی رهبر معظم انقلاب بر تحولات نظامی جهان دانست و تأکید کرد: امروز نتایج آن آینده‌نگری در آمادگی عملیاتی پدافند هوایی به خوبی قابل مشاهده است.

فرمانده دانشگاه پدافند هوایی ارتش، آرامش و صلابت رهبر معظم انقلاب در مقاطع حسـاس را از مهم‌ترین عوامل تقویت روحیه فرماندهان نیروهای مسلح دانسـت و گفت: در دیدارهای عمومی و خصوصی بـا معظم‌له، همـواره این آرامش و اطمینان به وعده‌های الهی به روشنی قابل‌مشاهده بود. زاهدی با بیان اینکه رهبر معظم انقلاب علاوه بر جایگاه فرماندهی، شـخصیتی الهی و معنوی دارند، اظهـار کرد: همین اعتقاد راسخ به وعده‌های الهی، منشأ آرامش کم‌نظیر ایشان در مواجهه با بحران‌هاست. به گفته وی، فرماندهی معظـم کل قوا همواره با اسـتناد به تاریخ اسلام و سنت‌های الهی، بر استمرار مسیر انقلاب اسـلامی و تحقق وعده‌های الهی تأکید داشته و این روحیه امید و اعتماد را به فرماندهان نیز منتقل کرده‌اند. وی افزود: یکی از محورهای ثابت رهنمودهای فرماندهی معظم کل قوا، تأکید بر دو اصل «تدبیر در تصمیم‌گیری» و «سرعت در اجرای تصمیم» بوده است؛ اصولی که به‌ویژه با تغییر ماهیت جنگ‌ها و حرکت آنها به سمت نبردهای هوشمند، ترکیبی و فناورانه، اهمیت دوچندانی پیدا کرده اسـت. بـه گفته زاهدی، تأکید مکرر رهبر معظم انقلاب بر اصل «غافلگیر نشدن» نیز موجب شـده است کارکنان پدافند هوایی همواره با آمادگی کامل، شبانه‌روز آسمان جمهوری اسـلامی ایران را رصد و پایش کنند، چراکه دشمن هیچ‌گاه از دشـمنی خود دست نخواهد کشید.

تحلیل

فاطمه بصیری

پایان مصونیت امنیتی کشورهای میزبان متجاوز

با تداوم حملات جنایتکارانه جبهه امریکایی، ایران سطوح هشدار خود را بالاتر برد و با خروج از موازنه در پاسـخگویی، رویکرد تهاجمی را اختیار کرد. نیروهای مسـلح ایران بلافاصله پس از گسترش دایره حملات خود به مواضع امریکا در اردن هشـدار دادند: «کشـورهای میزبان نظامیان متجاوز امریکا که سـرزمین خود را برای حمله به ایران در اختیار جانیان متجاوز قرار دادند، آماده دریافت پاسخ متناظر باشـند و واحدهای دفـاع غیرنظامی خود را برای حفظ جان شهروندان و دور کردن آنها از اهداف محتمل فعال کنند.»

تازه‌ترین هشـدار تهران بیانگر آن است که ماهیت اقدامات کشورهای میزبان پایگاه‌های امریـکا، از «حمایت» صرف فراتـر رفته و به سطح «مشارکت» در مرحله میزبانی رسیده است. ارزیابی نظامی نیز این واقعیت را تأیید می‌کند که میزبانی از پایگاه‌هـای امریکا، از مرحله پشتیبانی فراتر رفته است. این تغییر در دور دوم حملات امریکا آشکارتر شد. طبق اصول حقوق بین‌الملل، صرف اجازه استفاده از خاک برای حمله به کشـوری ثالث، خود مصداقی از عمل تجاوز محسـوب می‌شـود. از سـوی دیگر، هیچ رفتار دیپلماتیکی چون پشیمانی، عذرخواهی یا حتی تعارض ظاهری با اهداف متجاوزانه امریکا از سـوی میزبانان دیده نمی‌شـود. از ایـن‌رو، موقعیت کنونی کشورهای حاشیه خلیج فارس مصداق عینی مشارکت در جنگ محسوب می‌شود، هرچند که این کشورها در خط مقدم حضور نداشته باشـند. ایران پیش از این بارها هشدار داده بود: «هرگونه اقدام نظامی از مبدأ این کشورها به عنوان یـک اقدام خصمانـه جنگی علیه جمهوری اسلامی ایران تلقی می‌شود.»

علاوه بر آن، ایـران با این هشـدار، اصلی را نهادینه می‌کند که هر کشـوری باید هزینه مربوط به مشـارکت یا حمایت خود از جنگ علیه ایران را بپردازد، حتی اگر به‌طور مستقیم حضور نداشـته باشـد. این هشـدار به‌طور ضمنی به کشـورهای دیگر هم که در منطقه و حتی شمال ایران که به پایگاهی برای رژیم صهیونیستی مبدل شده‌اند، صادر می‌شود. در واقع، ایران تدابیری را به خرج داده تا مراتب حمایت و مشارکت برای کشـورهای ثالث، دارای هزینه مستقیم و گزاف باشد.

رهبر معظم انقلاب در اولین پیام خود در دوران جنگ تأکید داشتند: «ایران به هدف قرار دادن منافع امریکا در کشورهای منطقه به ناچار ادامه خواهد داد. البته آنها باید تصمیم بر تعطیلی پایگاه‌های امریکا در کشورشان بگیرند.»

در واقـع، رهبر معظم انقـلاب از همان ابتدا به‌طور هوشمندانه‌ای با ترسیم خطوط قرمز جمهوری اسـلامی در جنـگ، اولتیماتوم مشفقانه‌ای به کشـورهای عربی برای تخلیه پایگاه‌های امریکایی از خاک کشورشان دادند، اما این کشورها، بدون توجه به پیامدهای منفی غیرقابل برگشت امنیتی برای خودشان، تلاش کردند که موتور جنگ امریـکا را علیه ایران شارژ نگه دارند.

در بین کشـورهای منطقه امارات به عنوان متحد اصلی رژیـم اسـرائیل و از فعال‌ترین حامیان جبهه مقابل ایران با تأکید بر پاسـخ به حملات ایران، موضع شفاف‌تری علیه ایران اتخاذ کرد. این کشـور به گفته برخی منابع غربی، در طول جنگ تلاش کرد عربسـتان سعودی، قطر و دیگر کشورهای حوزه خلیج فارس را به پیوسـتن به یک واکنش نظامی هماهنگ علیه ایران ترغیب کند، هرچند که در عمل با شکست مواجه شد.

میزبان متجاوز گور خود را می‌کند

ابعاد جنگ بیـن امریکا و ایـران منحصر به مرزهای کشـورمان نیسـت و در چارچوب پروژه‌ای بلندمدت برای منطقه تعریف می‌شود. طرح مشترک صهیونی-امریکایی تحت عنوان خاورمیانه بزرگ تمام غرب آسیا را هدف قرار داده و در حال حاضر نشانه‌های آن به سرعت در حال انتشار است. فارغ از جنگ ایران، تجاوز زمینی و تصاحب خاک لبنان و سوریه و تهدید مکرر به حمله به ترکیه و عراق توسـط رژیم اسرائیل به عنوان بخشـی از طرح خاورمیانه جدید برای تغییر هندسـه قدرت در منطقه، همه کشورها را در بانک اهداف خود قرار داده است. طرحی که در آن، تلاش دارد با فروپاشی قدرت‌ها در منطقه، رژیم اسرائیل را صدرنشین کند، اما کشورهای عربی به گمان آنکه پیمان ابراهیم و عادی‌سازی می‌تواند توزیع قدرت را به نفع آنها کند، بازی خوردن در زمین امریکا را انتخاب کرده‌اند. در حالی که عادی‌سازی با اسرائیل متضمن امنیت آنها نخواهد بود و تنها در چارچوب راهبردی امریکا و اسرائیل برای بهره‌مندی از ظرفیت‌های مالی و سـرزمینی کشورها برای انتفاع بیشتر در پروژه مهار ایران بوده است. به گفته فارن افرز، عادی‌سازی تنها موجب هم‌پیمانی شده، اما وابستگی یک‌طرفه به اسرائیل برای امنیت ریسک‌هایی دارد، چون این رژیم اولویت‌های خود و امنیت وجودی را بالاتر می‌داند.

از سوی دیگر، آسیب‌پذیری کشورهای عربی در برابر حملات ایران، پیش از هرگونه تفاهم به‌وضوح نشان داد که سپر امنیتی امریکا، که سال‌ها این کشـورها هزینه‌های گزافی برای ایجاد آن از طریق انعقـاد توافق‌های امنیتی متعدد متحمل شـدند، اما نتوانسـتند به آن دسـت یابند، عملاً کارآمد نبوده است، چراکه امریکا یا توانایی دفاع از آن‌ها را نداشته یا اساساً نسـبت به این موضوع بی‌اعتنا بوده اسـت. از این‌رو، میدان‌داری این کشـورها برای امریکا، نه تنها راهگشا نیست، بلکه آنها را به سطحی از مشارکت فعال در تقابل با ایران سوق می‌دهد که خود فاقد هرگونه پشتوانه امنیتی مؤثر است. با تمام این تفاسیر، ایران به دلیل برخورداری از فهمی عمیق‌تر و نگاهی فراتر نسبت به بسیاری از همسایگان عربی، همواره بر سیاست حسن همجواری تأکید داشته و برای برقراری و حفظ ثبات در منطقه، پیشگامانه تلاش کرده است. در این چارچوب، اقدامات نظامی ایران فراتر از دفاع از تمامیت ارضی، به منظور دور کردن عنصر بی‌ثباتی از داخل منطقه تلقی می‌شود. در واقع، ایران با حملات خـود به مؤلفه‌های تهاجمی در منطقه از جمله مبدأ حملات علیه خود، در حال زدودن پـروژه طرح خاورمیانه بزرگ به عنوان تهدیـدی موجودیتی برای غرب آسیا است. از این زاویه، حملات ایران به هر نقطه تهدیدزا، اقدامی مثبت برای برقراری ثبات و امنیت خواهد بود.

در شـرایط کنونـی، هرچنـد هدف‌گیری کشورهای عربی توسط یک بازیگر سوم (مانند ایران) از منظر امریـکا می‌تواند به‌عنوان یک فرصت پیش‌دستی تلقی شود، اما از زاویه‌ای دیگر، وابسـتگی منافع حیاتی واشینگتن به خاک این کشورها، فشارهای ثانویه متعددی را بر امریکا وارد می‌سـازد. این امر کشورهای عربی را ناگزیر می‌کند که برای پایان‌بخشی به تهاجمات امریـکا علیه ایـران، اقداماتی انجام دهند که به‌نوبه‌خود، بر پیچیدگی‌های راهبردی امریکا در منطقه خواهد افزود.

گزیده خبر

عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس:

اقتدار دفاعی امروز میراث آینده‌نگری رهبر شهید انقلاب است

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاسـت خارجی مجلس شورای اسـلامی، آینده‌نگری شهید آیت‌الله سـید علی خامنه‌ای را از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری اقتدار دفاعی جمهوری اسلامی ایران دانسـت و تأکید کرد که نگاه راهبردی ایشان به تولید داخلی و توسعه توان دفاعی، امروز به بازدارندگی مؤثر کشور انجامیده است.

اسـماعیل کوثری، نماینده مردم تهران در مجلـس، در گفت‌وگویی با اشـاره به ابعاد شـخصیتی، مدیریتی و علمی رهبر شـهید انقلاب اسلامی، اظهار کرد: ویژگی‌های ایشان به حوزه خاصی محدود نبود و در عرصه‌های مختلف از نگاه عمیق، آینده‌نگری و اشراف علمی برخوردار بودند. وی با اشـاره به نقش رهبر شهید انقلاب در تقویت توان دفاعی کشور گفت: ایشان همواره بر تولید داخلی در حوزه صنایع دفاعی تأکید داشـتند و معتقد بودند اتکا به توان متخصصان ایرانی، علاوه بر صرفه اقتصادی، انگیزه تحقیق و توسعه را افزایش می‌دهد و در نهایت به ایجاد بازدارندگی پایدار منجر می‌شود. به گفته کوثری، اقتدار دفاعی امروز جمهوری اسـلامی ایران، نتیجه همان نگاه آینده‌نگرانه اسـت. عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس، توجه به خانواده‌های معظم شهدا را از دیگر ویژگی‌های برجسته رهبر شهید انقلاب برشمرد و افزود: ایشان به صورت مستمر با خانواده‌های شهدا دیدار می‌کردند و نسبت به مسائل و مشکلات آنان اهتمام ویژه داشتند. در کنار این موضوع، مسائل علمی کشور از جمله فناوری‌های نوین را با دقت دنبال می‌کردند و برای ارتباط با نخبگان، دانشگاهیان، شاعران، نویسندگان، مداحان و فعالان فرهنگی زمان مشخصی اختصاص می‌دادند. کوثری با اشاره به توصیه‌های رهبر شهید انقلاب به نمایندگان مجلس تصریح کرد: ایشان همواره بر انجام دقیق دو وظیفه اصلی مجلس یعنی قانون‌گذاری و نظارت تأکید داشتند و نمایندگان را از ورود به حوزه اختیارات سـایر قوا برحذر می‌داشتند. همچنین توصیه می‌کردند اظهارنظرها به گونه‌ای باشد که به امنیت کشور آسیبی وارد نشود. وی یکی دیگر از ویژگی‌های مدیریتی رهبر شهید انقلاب را تکیه بر کار کارشناسی دانست و گفت: ایشان همواره دیدگاه‌های متخصصان را می‌شـنیدند، آنها را بررسـی و جمع‌بندی می‌کردند و سپس براساس مطالعات دقیق تصمیم می‌گرفتند.

یادداشت

مردی فراسوی مرزها

رهبر شهید انقلاب شخصیتی بودند که محبوبیت و تأثیرگذاری ایشان بسـیار فراتر از مرزهای ایران بـود. در قاره‌های مختلـف می‌توان این محبوبیت و تأثیرگذاری ایشان را به‌وضوح دید. مراسم تشییع رهبر شهید نیز به نمایش کم‌سابقه‌ای از نفوذ معنوی و فرامرز بودن شخصیتی تبدیل شد که دامنه اثرگذاری ایشان دهه‌ها از مرزهای جغرافیایی ایران فراتر رفته بود. حضور هیئت‌ها، شـخصیت‌های سیاسی، مذهبی، فرهنگی و مردمی از ده‌ها کشور جهان، در کنار برگزاری مراسم‌های بزرگداشت در قاره‌های مختلف، نشان داد که محبوبیت و جایگاه رهبر شهید را نمی‌توان تنها در چارچوب مرزهای ایران یا حتی جهان اسلام تحلیل کرد. «صدای ایران»، روزنامه اینترنتی رسانه KHAMENEI.IR در سرمقاله شماره ۳۹۱ خود نوشته اسـت: در نظام بین‌الملل، معمولاً میزان نفوذ رهبران با شاخص‌هایی همچون قدرت اقتصادی، توان نظامی یا جایگاه سیاسی کشورها سنجیده می‌شود، اما گاه شخصیت‌هایی بی‌بدیل ظهور می‌کنند که سرمایه اصلی آنان نه صرفاً قدرت سخت، بلکه قدرت معنوی، گفتمانی و الهام‌بخش است. رهبر شـهید ایران از جمله همین شخصیت‌هاست؛ فردی که طی دهه‌ها توانست شبکه‌ای از همدلی، اعتقاد و احترام را در میان ملت‌های مختلف ایجاد کند، شبکه‌ای که پس از شهادت او، خود را در گستره وسیع مراسم‌های سوگواری آشکار ساخت.

همزمان با برگزاری مراسـم تشـییع در ایران، ده‌ها مراسم یادبود در کشورهای مختلف برگزار شد. از تشییع میلیونی در عراق گرفته تا لبنان، یمن، پاکستان و افغانستان تا کشـورهای آفریقایی، برخی کشورهای اروپایی، امریکای لاتین و حتی اجتماعات مسلمانان در امریکای شمالی، مراسم‌های متعددی برای گرامیداشت یاد رهبر شهید شکل گرفت. این گستردگی جغرافیایی نشان می‌دهد که شخصیت ایشان تنها به عنوان رهبر یک کشور شناخته نمی‌شـود، بلکه برای طیفی از ملت‌ها نماد مقاومت، استقلال‌طلبی و ایستادگی در برابر سلطه است.

بازتاب رسانه‌ای این رویداد نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. بسیاری از رسانه‌های بین‌المللی، حتی آن دسـته که سـال‌ها رویکردی انتقادی نسبت به جمهوری اسلامی داشتند، ناچار شـدند ابعاد گسترده مراسم تشییع و حضور میلیونی مردم را پوشـش دهند. تصاویر خیابان‌های مملو از جمعیت، حضور گسترده هیئت‌های خارجی و مراسم‌های همزمان در کشورهای مختلف، این پیام را منتقل کرد که با شخصیتی مواجه هستیم که نفوذ اجتماعی او تنها محدود به ساختار رسمی قدرت نبوده است.

نکته مهم دیگر، تفاوت میان «قدرت سیاسی» و «مرجعیت اجتماعی» است. بسیاری از رهبران جهان در دوران مسئولیت خود از قدرت رسمی برخوردارند، اما پس از پایان دوران حکومت یا حتی پس از مرگ، نفوذ اجتماعی آنان به‌سرعت کاهش می‌یابد. در مقابل، رهبر شهید ایران نمونه‌ای از شخصیتی است که بخش مهمی از جایگاه خود را از سرمایه اجتماعی، اعتقادی و گفتمانی کسب کرده است. به همین دلیل، مراسم تشییع ایشان به یک رخداد اجتماعی و فراملی تبدیل شد.

از منظر روابط بین‌الملل نیز این مراسـم حامل پیام‌های مهمی بود. حضور نمایندگان و شخصیت‌هایی از کشورهای متعدد نشان داد که شبکه ارتباطات فکری و سیاسی شکل‌گرفته پیرامون اندیشه مقاومت، پس از شهادت رهبر آن نیز همچنان فعال است. در واقع، مراسم تشییع به نمایش انسجام یک جبهه فکری فراتر از مرزهای ملی تبدیل شد؛ جبهه‌ای که خود را صرفاً وابسـته به یک دولت نمی‌داند، بلکه بر پایه مجموعه‌ای از باورها و ارزش‌های مشترک شکل گرفته است.

از سوی دیگر، برگزاری مراسم‌های متعدد در کشورهای مختلف نشان داد که سرمایه نمادین رهبر شهید تنها محدود به جوامع شیعی نیست. در بسیاری از این مراسم‌ها، شـخصیت‌هایی از مذاهب، ادیان و جریان‌های سیاسی مختلف حضور یافتند که وجه مشترک آنان، احترام به مواضع ایشان در دفاع از استقلال ملت‌ها، مخالفت با اشغالگری و حمایت از آرمان فلسطین بود. همین ویژگی، شخصیت ایشان را از سطح یک رهبر سیاسی به جایگاه یک مرجع الهام‌بخش برای طیفی گسترده از ملت‌ها ارتقا داده است.

در نهایت، شاید مهم‌ترین پیام مراسم تشییع رهبر شهید این باشد که نفوذ واقعی را نمی‌توان صرفاً با شاخص‌های مادی سنجید. گاهی قدرت یک شخصیت در قلب میلیون‌ها انسان، بسیار ماندگارتر از قدرتی است که بر پایه ابزارهای مادی بنا شده اسـت. حضور مردم از ده‌ها کشور، برگزاری مراسم‌های بزرگداشت در نقاط مختلف جهان و بازتاب گسترده این رویداد در رسانه‌های بین‌المللی، همگی مؤید این واقعیت است که رهبر شهید ایران شخصیت و میراثی فراتر از مرزها دارد؛ شخصیتی که تأثیر او از جغرافیای ایران فراتر رفت و در حافظه سیاسـی و اجتماعی جهان معاصر جایگاهی ماندگار یافت.

در مجموع، مراسـم تشـییع رهبر شـهید انقلاب نشـان داد که یکی از شاخص‌ترین ابعاد شخصیتی ایشان، قدرت ایجاد پیوندهای عمیق فکری، فرهنگی و عاطفی با ملت‌های مختلف بود. اسـتمرار برگزاری مراسم‌های بزرگداشت در کشورهای گوناگون و بازتاب گسـترده آن در افکار عمومی جهان، بیانگر آن است که اندیشه و میراث رهبر شهید به یک مرجع الهام‌بخش فراملی تبدیل شده است. از این منظر، تشییع ایشان نه پایان یک دوره، بلکه آغاز مرحله‌ای تازه از تداوم نفوذ گف